

# בבא בתרא י"ז-י"ח

איתמר: הבא לסמוך בצד המצר  
אביי אמר: סומך, ורבא אמר: אינו סומך

ת"ש:

מרחיקין את המשרה מן הירק,  
ואת הכרישין מן הבצלין,  
ואת החרדל מן הדבורים;

רבי יוסי מתיר בחרדל,  
מפני שיכול לומר לו: עד שאתה אומר לי הרחק חרדלך מן  
דבוראי, הרחק דבורך מן חרדלאי, שבאות ואוכלות לגלוגי  
חרדלאי;

Press Any Key to Begin

# שיטת רש"י ע"פ הר"י

ואי דלא סמיך, היכי משכחת לה?

**רבא דאמר לא סמיך**  
אפילו סמך בעל דבורים תחלה יש לו לסלקם הואיל ושלם כדין סמכם

**אביי דאמר סמיך אתי שפיר**

**רבי יוסי**  
כיון מזקי אהדדי על כל אחד ואחד להרחיק חצי ההרחקה

**רבנן**  
למה בעל החרדל ירחיק כל ההרחקה

**רבי יוסי**  
עשה קצת שלא כהוגן שסמך על המיצר שבסוף יזרוע חרדל (אע"פ שבדין אינו יכול למונעו) **גם בעל חרדל יכול לסמוך** ולא דמי לבור דהתם מזיק השני בידיים לראשון לכך על השני להרחיק

**רבנן**  
**על המזיק שני (בעל חרדל) להרחיק** את כל ההרחקה כמו גבי בור דאם סמך הראשון בהיתר השני מרחיק כל ששה טפחים (עיין תוד"ה אביי אמר י"ז:)

## אמר רב פפא: בלוקח

שזרע חרדל ומכר חצי שדהו והלוקח העמיד דבורים

**רבי יוסי**  
דבורים מזקי לחרדל וצריך בעל דבורים להרחיק כל ההרחקה כיון דבעל חרדל לא עשה כלל שלא כהוגן

**רבנן**  
על המזיק להרחיק את עצמו אף על פי שסמך בהיתר (ולא כמו אילן דאיכא הפסד מרובה)

## אי בלוקח

**מאי טעמא דרבי יוסי? אפילו משרה וירקא נמי כיון שנעשה בהיתר למה צריך להרחיקה**

**מאי טעמא דרבנן? כיון דחרדל משרה וכרישין נעשו בהיתר למה צריך להרחיקן**

**אמר רבינא, קא סברי רבנן: על המזיק להרחיק את עצמו**

**רבי יוסי**  
דבורים מזקי לחרדל וצריך בעל דבורים להרחיק כל ההרחקה כיון דבעל חרדל לא עשה כלל שלא כהוגן

**רבנן**  
דבורים לא מזקי לחרדל ועל המזיק להרחיק את עצמו אף על פי שסמך בהיתר (דכיון דידע שהן מזיקין על דעת שיסלקם מכר לו)

## שאלות על שיטת הר"י ורש"י

- למה לחלק בדוחק בין לוקח דאילן ללוקח דמשרה?
- דלמה המתין להביא משנה זו דמשרה וירק באחרונה המוקדמין במשנתנו?
- דקתני בתוספתא (פ"א) רבי יוסי מתיר בחרדל שאומר לו כדרך שעשית בתוך שלך כך אני עושה בתוך שלי משמע דבעל דבורים סמך תחלה?

שיטת ר"ת והר"ח

אלא אמר רבינא, קא סברי רבנן: על המזיק להרחיק את עצמו

**חזר מכל שינויי דלעיל דמודה רבא כשאין כותל או ירק דסמיך**  
דסברי רבנן על המזיק להרחיק את עצמו דוקא כשיש דבר הניזוק אבל כי ליכא  
דבר הניזוק לא מקרי הסומך מזיק  
ודוקא אסר רבא לסמוך בור משום דכל מרא ומרא דקא מחית מרפית לארעאי  
ולהכי חשוב הסומך מזיק אפילו כי ליכא בור

**רבנן**

דבורים לא מזקי לחרדל ועל המזיק  
להרחיק את עצמו אף על פי שסמך  
בהיתר (דכיון דידע שהן מזיקין על  
דעת שיסלקם מכר לו)

**רבי יוסי**

דבורים מזקי לחרדל וצריך בעל  
דבורים להרחיק כל ההרחקה כיון  
דבעל חרדל לא עשה כלל שלא כהוגן

מכלל דר' יוסי סבר: על הניזק להרחיק את עצמו, אי על הניזק, אפי' משרה וירקא נמי

**רבנן**

**על המזיק להרחיק**  
בעל דבורים ניזק ולא מזיק שמצריכין  
לבעל חרדל להרחיק אף על גב שהם  
מזיקין לחרדל

**רבי יוסי****על הניזק להרחיק**

דאין סברא דלרבי יוסי חשיב בעל  
דבורים מזיק אע"פ שסמך בהיתר  
משום שעשה קצת שלא כהוגן

אלא, לעולם ר' יוסי נמי על המזיק סבירא ליה

**רבנן**

**על המזיק להרחיק**  
ורבנן נמי הוו מודו ליה בהך סברא  
דר"י אלא דס"ל דדבורים לא מזקי  
לחרדל ולכך מרחיק בעל החרדל

**רבי יוסי****על המזיק להרחיק**

דלרבי יוסי חשיב בעל דבורים מזיק  
אע"פ שסמך בהיתר משום שעשה  
קצת שלא כהוגן

אלא, לעולם ר' יוסי על הניזק ס"ל, ולדבריהם דרבנן קאמר להו

**רבנן**

**על המזיק להרחיק**  
דבורים לחרדל לא מזקי ליה  
אי בבינתא - לא משכחא ליה, אי  
בטרפא - הדר פארי

**רבי יוסי****על הניזק להרחיק**

לדידכו דעל המזיק, תינח משרה  
וירקא, אלא חרדל ודבורים - תרוייהו  
מזקי אהדדי